

ISTEN SZERETETÉNEK AJÁNDÉKA: A CSODA

Szükség van-e a csodákra?

Emil Brunner, a 20. század egyik legjelentősebb protestáns teológusa írja: „A csoda a hit legkedvesebb gyermeke – mondja Goethe Faustja. Faust nem jutott igazán messze teológiai stúdiumában! Hiszen a csoda valójában a hit mindene; a hitnek a csodálatossal van dolga. Ahol a csoda véget ér, ott ér véget a hit birodalma is... Mert Istenről beszélni annyi, mint a csodáról beszélni. Persze csak akkor, ha az igaz Istenről, a kinyilatkoztatás Istenéről szólnak, nem pedig az emberi spekuláció Istenéről.” Az ember életét nem csupán a materiális szükségleteink kielégítése és a szociális helyzetünk rendezettsége befolyásolja. Minden ember feje fölött van valami, vagy VALAKI amiért, akiért érdemes élni. Ezért mondjuk, hogy az ember önmagát meghaladó lény. Egyszerre materiális, szociális és spirituális valóság.

Ha az életben minden előre látható és kiszámítható lenne, akkor éhes maradna a lelkünk. A csoda nem a józan eszünk ellentéte, hanem a teljes emberségünk egyik tápanyaga, ami nélkül elgépiesedünk. A gépek világában nincs csoda, csak törvényszerűség van. Az elgépiesedett életű ember szociálisan és mentálisan is sérül, mert nincs mire rácsodálkozni. Így szívében veszíti el azt az Istent, akinek a képére és hasonlatosságára teremtett, akinek jelenléte az életünkben minden csoda alapja.

A csoda – jel. Azt jelzi, hogy Isten jelen van életünkben, nem feledkezett meg rólunk. Éppen ezért nem eget-földet rázó nagy esemény, hanem Isten gondviselésének, „figyelmességének” apró kicsi eseménye. Sokszor olyan dolgokban mutatkozik meg, amit az Istenre nem gondoló ember szerencsének, a csillagok szerencsés állásának, vagy véletlennek tart. Pedig ezek az apró események Isten ajándékai, annak a jelei, hogy nem feledkezett meg rólunk. Kant szerint a véletlen, Isten álarca. Ahhoz, hogy Isten gondolatait, szándékát megértsük, a hit látásmódjára van szükségünk. Nem a csoda teremti a hitet, hanem hitre van szükség ahhoz, hogy a kicsiben is észrevegyük Isten jelenlétének, gondviselő szeretetének valóságát.

Hans-Joachim Eckstein jeles tübingeni teológiai professzor ezt írja ezzel kapcsolatban: „A keresztény hit ugyanis teljesen biztos a dolgában. Ami a más értelemben vett emberi tudástól megkülönbözteti, az nem a bizonyosság hiánya, hanem az a mód, ahogyan a bizonyosság birtokába jut. A Krisztus-hitre nem „tapasztalati úton” és „bizonyítékok segítségével” jutunk el, hanem kizárólag úgy, hogy Isten evangéliumával megszólít és szeretetéről meggyőz bennünket”. (Hit – kapcsolat. Isten emberi valóságáról. Kálvin János *Kiadó. Bp. 2009. 45*).

Ismereteinket három csatornán gyűjtjük össze. A látható, érzékelhető világ megismeréséhez a tapasztalati – idegen szóval: empirikus – megismerést használjuk. Ezekről a valóságokról érzékszerveinken keresztül szerzünk információkat, és észleléseinkből törvényszerűségeket alkotunk. Az anyagi valóságot így ismerjük meg. Mivel a csodák Isten egyedi cselekvései az ember életében, így nem tudjuk azokat az empirikus megismerés zárt rendszerébe foglalni, noha a valós életünkben tapasztalt eseményekben ismertük fel Isten keze nyomát.

Van egy másik megismerési forma is, aminek birtokába a gondolkodás, az értelmi megismerés alapján jutunk. Egy filozófiai törvényszerűséget, vagy egy matematikai állítás igazát nem empirikus, tapasztalati úton, érzékszerveinkkel, hanem logikai eszközökkel, az emberi értelem sokoldalú tevékenységével ragadunk meg. A csodák a mi logikai rendszerünkbe nem férnek bele. Egyedinek és megmagyarázhatatlannak tűnnek.

Volt idő, amikor csak erről a kétféle megismerési formáról beszéltek a filozófusok. Azt állították, hogy az, amit érzékszerveinkkel és értelmünkkel nem tudunk megragadni, az nem is létezik, az csupán illúzió. Már Immanuel Kant (1724-1804) az újkor egyik legnagyobb filozófusa is figyelmeztetett arra, hogy ez az állítás tarthatatlan, hiszen az erkölcsi értékeket sem érzékszerveinkkel, sem pusztán értelmünk segítségével nem tudjuk megismerni, mégsem tagadhatjuk valóságukat. Henri Louis Bergson (1859-1941) óta a tudomány számol az irracionális-intuitív megismeréssel is. Ezzel a megismerési formával fogadjuk el az értékeket, ilyen megismerési forma a hit is. Csak a hit szemé veszi észre a csodát. A hit nélkül élő ember a csodálatos mögött a véletlent, a megmagyarázhatatlant látja.

Minden tudás csak a saját tárgyának megfelelő megismerési módot alkalmazhatja. Ha egy tapasztalati valóságot csak logikailag akarunk megismerni a tapasztalás kiiktatásával, akkor hamis eredményre jutunk. De a hitbeli dolgokat sem lehet empirikus vagy logikai eszközökkel felfedezni. A csodák esetében az kelti a zavart, hogy a hit szónak van egy olyan jelentés, ami idegen a Bibliától. Ha valamiről azt mondjuk, hogy „azt hiszem” az a mindennapi szóhasználatunkban azt jelenti, hogy csupán „gyanítok”, csak „sejtek” valamit, de egyáltalán nem vagyok benne biztos. A Bibliában pedig éppen a belső bizonyosság a hit lényege. Ezért a Biblia szerint a hit ellentéte nem a tudás, hanem a „látás” (2Kor 5,7). Amit látok, azt empirikusan ismerem meg. Jól megnézem, megvizsgálom és az ismereteimet róla rendszerbe foglalom. Ha valamit hiszek, azt azért hiszem, mert Istenben bizakodom. Ezt a bizalmat erősítik a tapasztalásaim, amiknek nyomán sok mindent megérték az életből. Így a hitemnek az lesz az alapja, hogy Isten létezik, bár létét logikailag lehetetlen bizonyítani, mert ő végtelen és mindenható. Csak a hit számára lesz elfogadható az, hogy jelen van az életben. Minden csoda alapja az, hogy Isten létezik, még hozzá értem létezik, mert én öbennem élek mozgok és vagyok (ApCsel 17, 28).

Mi az, hogy csoda?

A csoda nem valami hihetetlennek tűnő dolog megtörténte, hanem az a különös esemény, hogy a végtelen, mindenütt jelenvaló, mindentudó és mindenható Isten belép a téri idői világba és ott valamit értem, értünk és nem utolsó sorban bennünk cselekszik. Ezért a csoda nem szenzáció, valami váratlan esemény, hanem Isten kegyelmes cselekedete az emberért. Nem az teszi a csodát csodává, hogy hányan csodálkoznak rajta, hanem az, hogy a velem, bennem, körülöttem történt váratlanban észreveszem-e Isten ítélő vagy kegyelmező keze nyomát.

Aki számára a világ „fölfelé zárt”, vagyis semmiféle földön túli hatást, beavatkozást nem tud elfogadni, az nem tud semmit kezdeni a csodával, hiszen „a nagy világfolyamatban bizonyos események nem vezethetők le, nem magyarázhatók meg pusztán a tér és idő földi világából származó erőkkel, változhatatlan természeti törvényekkel vagy az ember szellemi-lelki képességével. Bennük rendkívüli, a világ számunkra ismert és megszokott rendjét áttörő, értelmünk számára megmagyarázhatatlan eseményekkel van dolgunk. Bennük Istennel van találkozásunk.” (Nagy Gyula: Az egyház mai tanítása. I. Bp. 2000. 279). A csoda így nem a természet törvényeinek kijátszása, hanem Isten gondviselő szeretetének jelenléte. Észrevezéséhez nem elég érzékszerveink tanúsága vagy logikai megismerése. Hitre, vagyis Istennel való személyes közösségre van szükségünk ahhoz, hogy észrevegyük. A csodák olyan események, amik mögött Isten áll és amik előtt az emberi értelem mindenhatóságába vetett hamis hitünk porba omlik.

Sokszor a teológusok is tévesen ítélték meg a csodát. A középkori skolasztikusok úgy okoskodtak, hogy a csoda nem más, mint a természeti törvények ideiglenes felfüggesztései.

Eszerint Isten az általa teremtett természeti törvényeket áthágná, majd minden csoda után újra visszaállítaná. De Isten nem azért alkotta meg a természet rendjét, hogy azt csodatételekkel megzavarja. Ez a magyarázat is a logika ketrecébe akarja zárni Isten szabad cselekedetét. Racionalista beállítottságú teológusoknál is olvasunk arról, hogy a csodák nem a valóságban, hanem csak a hívő emberek szubjektív átéléseiben léteznek. Ez a racionalizmus rontása ismét. Mindkét Bibliától idegen álláspontnak egy az alaphibája. A csodánál nem azt kell megkérdezni, kutatni, hogy Isten hogyan tudta ezt, vagy azt a dolgot megtenni, vagy azt, hogy az, ami történt mennyiben felel meg a természet törvényeinek, hanem azt, hogy mi az, amit a csodán keresztül Isten mondani, tenni akar értünk.

Az Ószövetség idején a csoda nem a rendkívüli, megmagyarázhatatlan eseményeket jelentette, hanem a világ megteremtését, fenntartást és kormányzását, vagyis Isten jelenlétét a teremtettségben. Ezt a csoda-értelmezést Szent Ágoston így foglalta össze: „A világ tele van csodákkal és ő maga a legnagyobb csoda.” Isten hatalma végtelen a Biblia szerint, ezért az ószövetségi ember úgy gondolta, hogy értelmetlen lenne a természetes és a természetfeletti között különbséget tenni. Istennél minden lehetséges (1Móz 18,14. Mt, 19,26. Mk 14,36). Neki hatalmába áll, hogy a természet megszokott rendje szerint munkálkodjon, de az is, hogy ettől, mint a világmindenség alkotója, eltérjen. Ő így jelenti ki dicsőségét a világban (Zsolt 78, 43. 2Móz 7,3. Jób 37,5.14-16). Ezért épp úgy csodának tartotta a mennydörgést vagy a csillagok járását (Jób 37,5. – 9, 9-10) mint Isten mindenütt jelenvalóságát (Zsolt 139,6), az embrió fejlődését az anyaméhben (Zsolt 139, 13-15), mint Isten népének vezetését vagy történeti ítéleteit (Ézs 25,1-2. 28,29. 3Móz 10,1-17. stb.). Az ószövetségi ember számára a legdöntőbb csoda az volt, hogy az Egyiptomból kimenekülő elegy-velegy tömegből Isten a pusztában népet tudott formálni (Ézs 63,7-14). Ugyanilyen történeti csodája volt Istennek Izrael megszabadulása a babiloni fogságból (Ézs 43).

Ha az ószövetségi csodákat vizsgáljuk, akkor rendkívüli események, szenzációk, megmagyarázhatatlan természeti események csak az üdvösségtörténet döntő fordulatainál történtek, amikor Isten népének különleges szüksége volt arra a hitre, hogy Isten vezeti népét és nem hagyja el sohasem. Ilyen a Vörös tengeren való átkelés, a manna csoda, a honfoglalás bátorító csodái, amelyek arra tanítottak, hogy nem a nép hősi cselekedete, hanem az isteni gondviselés az oka a megmagyarázhatatlannak. Amit mi sokszor csak „szerencsének” mondanánk, a mögött ismeri fel a Szentírás Isten gondviselő, kegyelmes cselekedetét. Érdekes viszont megfigyelni, hogy az ezekről szóló bizonyágtevésekben nem a csoda „hogyan”-ja a lényeg, hanem Isten kegyelmes cselekvésének mondanivalója. Az ószövetségi embernek eszébe sem jutott megkérdőjelezni Isten mindenható hatalmát, így ennek bizonyítására sem volt szüksége. Ezek a történetek Isten szövetségi hűségének bizonyítékai. Azt igazolják, hogy Isten nem feledkezett el a népéről. Isten dicsősége és hatalma az emberért van. Ő meg akar szabadítani a bűn és a halál hatalmából minket is.

Mózes búcsúbeszédében így utal vissza búcsúbeszédében erre, az egész Ószövetségben megtalálható igazságra: „*emlékezz vissza arra, hogy mit tett Istened, az ÚR a fáraóval és egész Egyiptommal, a nagy próbatételekre, amelyeket saját szemeddel láttál, a jelekre és csodákra, az erős kézre és a kinyújtott karra, amellyel kihozott téged Istened, az ÚR. Ugyanúgy fog elbánni Istened, az ÚR mindazokkal a népekkel, amelyektől félsz*” (5Móz 7,18-19). Az ószövetségi csodák részei a végtelen hatalmú, örökkévaló Isten kinyilatkoztatásának, akiről csak úgy tudhatunk valamit, hogy belép téri idői világunkba és ott nekünk szól és értünk cselekszik. Ez a szó és ez a cselekedet a csoda. Istennek ezeket a különös cselekedeteit mindig az igéből, Isten szavából, a Szentírásból értjük meg. Nem a természetfölöttiségük bizonyítja valóságukat, hanem az igeszerűségük. Isten minden csodáját a kinyilatkoztatott ige igazolja. Csodálatos dolgokat a varázslók is tettek, de nem Isten

rendelkezéséből. Isten kijelentése hiányzott cselekedeteikből. Mózes és Áron kígyóvá vált botja és az egyiptomi mágusok kígyóbotja között az volt a különbség, hogy ők „*úgy cselekedtek, ahogyan az Úr parancsolta*”, míg a mágusok „*ugyanazt tették a maguk titkos mesterségével*” (2Móz 7,10-11).

A csodát az teszi csodává, hogy benne Isten szava, igéje ölt testet. Valóságát nem a hihetlensége, hanem az igei üzenete dönti el. Az Isten által adott csodák nem állnak szemben a szövetség igéivel és Istennek a próféták által adott kijelentéseivel, hanem azokat igazolják, illusztrálják. A csodákban Isten ígéreteinek előjelét tapasztalhatták az emberek. Ezért ezek az események túlmutattak önmagukon és Isten szeretetének, gondoskodó kegyelmének lettek a bizonyosságai. Ezeken keresztül jelentette ki Isten a maga dicsőségét és szentségét. Azt igazolták Isten csodái, hogy ami az embernek lehetetlen, az Istennél valóban lehetséges. Isten szabadító szeretete előtt nincs áthatolhatatlan akadály. Az engedetlenekre ítélet vár, de az engedelmesek biztosan győznek.

A csodatevő Jézus

Amikor az Újszövetség a csodákról beszél, két görög szót használ. Az egyik a „*terasz*”, ami rendkívülit, megfoghatatlant, valami hallatlan eseményt jelöl. Olyan valamit, ami nem hétköznapi és ésszel fel nem fogható esemény. Ez a szó inkább a csodának a külső megjelenési formáját jelzi, az a csoda, ami a dolgok megszokott hétköznapi rendjétől eltér, ellentmond az ismert természeti törvényeknek. De egy másik görög szót is csodával fordít a Bibliánk. Ez a „*szémeion*”, amely már sokkal mélyebbre mutat. Jelentése: „jel”, olyan valami, ami a rendkívüli, isteni erőnek és hatalomnak a jelenlétét jelzi, ami túlmutat önmagán. Ez a csoda tartalmi meghatározása.

Az evangéliumokban a csodának egy újabb jellemzője bontakozódik ki. Ahol Jézus megjelenik és emberekön könyörül, ott a csoda nemcsak lehetséges, hanem szükséges is. Az ember a bűn világát romboló hatalma miatt végveszélybe került. Életét tönkretette a bűn és a halál hatalma. Isten szabadítása, megváltása úgy lép be az ember életébe, mint csoda. Annak a jele, hogy a megváltás biztosan célba ér és Jézus kegyelmes cselekedete biztosan megszabadít a bűn és a halál törvényszerűségétől. Jézus csodái annak a jelei voltak, hogy a bűnt és annak következményét a betegséget és a halált a megváltó Jézus Krisztus legyőzi.

A csodák megértéséhez közelebb segít bennünket a gutaütött béna meggyógyításának története (Mt 9,1-8. Mk 2,1-2. Lk 5,17-26). Jézus hazaérkezett Kapernaumban és eléje hoztak egy ágyban fekvő béna embert. „*Amikor Jézus látta hitüket, így szólt a bénához: Bízál, fiam, megbocsáttattak bűneid*”. Ezen a különleges feloldozáson az írástudók és a farizeusok megbotránkoztak és azt gondolták, hogy Jézus ezzel a különleges kijelentésével Istent káromolja. Első pillanatra úgy tűnt, hogy Jézus nem végzett semmiféle látványos, a természet törvényétől eltérő csodát, csak megbocsátja az ember bűnét. „*Jézus pedig, mivel ismerte gondolataikat, ezt mondta: Miért gondoltok gonoszt szívetekben? Ugyan mi könnyebb, ezt mondani: Megbocsáttattak bűneid! – vagy ezt mondani: Kelj fel és járj!? Hogy pedig megtudjátok, hogy van hatalma az Emberfiának megbocsátani a bűnöket a földön: Kelj fel – így szólt ekkor a bénához –, vedd az ágyadat, és menj haza! Az pedig felkelt, és hazament*” (Mt 9, 4-7).

A gutaütött gyógyulása nem csupán valamilyen rendkívüli esemény, hanem a bűnök megbocsátásának, a megváltás valóságának a jele. Jézus messiási hatalmát, a megváltás győzelmét jelentette az emberek előtt. De jele volt annak is, hogy Jézusban Isten szabadító Messiása van jelen a földön, aki biztosan győz. Benne Isten országa van jelen, aki betör a bűn és a halál birodalmába. „A bibliai csodákban mindig Isten kinyilatkoztatása megy végbe – írja

Nagy Gyula – Az ószövetség idejében előremutató jelként, az Újszövetség csodáiban, Jézus jelenlétében pedig megvalósult ígéreteként Isten országának hatalma jelenik meg a bűnös világban. A jézusi csodák egyúttal előremutató jelek Isten országa felől, amelyben nem lesz többé Sátán, bűn, szenvedés és halál” (Az egyház mai tanítása. Bp. 2000. Evangélikus Sajtóosztály. 284).

Jézus csodái tehát nem pillanatnyi szánalomból, vagy szimpátiából eredő cselekedetek voltak, hanem Isten kinyilatkoztatásának, az üdvösségtörténet lényegének felismerését segítő jelek. Helmut Thielicke szerint „két világ feszültségéből kipattanó szikra, villámfény Isten eljövendő országából”. Nem az a kérdés, hogy a béna meggyógyulása természetes vagy természetfeletti módon ment végbe, hanem az, hogy bénaságában a természetellenes sátáni hatalom, a bűn és a halál uralma volt jelen, ami Isten rendje ellen lázadt és Jézus ezt küszöbölte ki, ezt gyógyította meg. Ezért tudott a béna Ismét járni. A megváltás a megromlott természetet gyógyítja meg, mert *„a teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vettetett alá, nem önszántából, hanem az által, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára”* (Róm 8, 20-21).

Az Újszövetség legalapvetőbb csodája maga Jézus Krisztus. Személyében Isten Fia öltött testet *„aki megjelent testben, igaznak bizonyult lélekben, megjelent az angyaloknak, hirdették a pogányok között, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségben”* (1Tim 3,16). Jézus egész földi küldetésének igazoló jele, a feltámadása volt. Ez igazolja Jézus minden szavát és cselekedetét. Ez bizonyítja, hogy nem állt hiába a Golgotán a kereszt. Jézus életének minden csodatette a feltámadás erejének kisugárzása. Ezért hirdette Pál a kételkedő korinthusiaknak: *„Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is. Sőt Isten hamis tanúinak is bizonyulunk, mert akkor Istennel szemben arról tanúskodunk, hogy feltámasztotta a Krisztust, akit azonban nem támasztott fel, ha csakugyan nem támadnak fel a halottak. Mert ha a halottak nem támadnak fel, Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűneitekben vagytok. Sőt akkor azok is elvesznek, akik Krisztusban hunytak el. Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk”* (1Kor 15, 14-19).

Jézus csodái a megváltás tervének elengedhetetlen részei. Ezek bizonyítják, hogy Isten országa biztosan eljön. Ezek a biztosítékai annak, hogy mi nem a világ végét, hanem Jézus Krisztus visszajövetelét és a megváltás tervének célba érkezését várjuk. Ez minden csoda végső magyarázata és értelme. Ez a lehetőség indít minket bűnbánatra és Jézus gyakorlati követésére. Aki viszont Jézus csodajeleit nem az igazság iránti szeretetben követi, az nem értheti meg annak az Istentől adott érvényességét és a tévelygés lelkének áldozata lesz (2Thessz 2,11). Akkor még azt a képtelenséget is kész elhinni, hogy Jézus az ördög által üzte ki az ördögöket, ami a Szentlélek munkájának nyílt tagadása, és ami Jézus szerint Szentlélek elleni bűn (Mt 12, 22-37).

„Akarsz-e meggyógyulni?”

Mi hívő emberek sokat foglalkozunk azzal, hogy Jézus hogyan vitte véghez a csodákat, de keveset szoktunk azokra gondolni, akiknek Jézus megkegyelmezett. Pedig az evangéliumok nem a hogyanról tudósítanak minket, hanem azt mondják el, hogy egy-egy ember életében mit jelentett Jézus jelenléte, csodatevő hatalma. Jézus csodái nem teszik fölöslegessé az emberi akaratot, hanem Isten közösségébe vonnak be minket. A csoda nem tőlem függetlenül következik be, hanem úgy, hogy akaratközösség jön létre köztem és a világot teremtő Isten között.

A hit és a csoda kölcsönösen feltételezik egymást. Egyrészt a hit is csoda, hiszen Isten ajándéka, másrészt Jézus ott nem tesz csodát, ahol hitetlenségbe ütközik. Azt viszont tudni kell, hogy a hit nem elhívés. Nem azt kell elhinni, hogy Jézus meg tud-e gyógyítani vagy sem, hanem a hit bizalom Jézus Krisztusban, aki képes az én életemet kimenteni a bűn és a halál uralma alól. A hit megerősíti a hitet, de Jézusba vetett bizalom nélkül nincsen csoda.

A csoda nem teremt hitet. Akik nem hittek Jézusban, azokból a csodák nem hitet, hanem ellenállást váltottak ki. Ahol a hit engedelmesen elismeri a csodát, ott a csoda eléri rendeltetését, megerősíti a hitet. Jézus csodái néha bátor hitre, máshol kemény hitetlenségre találtak. Péter a pünkösdi prédikációjában Jézust úgy mutatja be, mint akit *„Isten igazolt előttek erővel, csodákkal és jelekkel, amelyeket általa tett az Isten közöttetek”* (ApCsel 2, 22). Ennek ellenére nem hittek benne.

Jó néhány evangéliumi példa is bizonyítja, hogy Jézus ezeket a csodákat könnyűletből, a szenvedő ember szabadítására tette. Jézus Galileai munkássága úgy kezdődött, hogy *„bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek országnak evangéliumát, és gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget a nép körében. El is terjedt a híre egész Szíriában, és hozzá vitték a sokféle betegségtől és kintől gyötört szenvedőket, a megszállottakat, holdkórosokat és bénákat, és meggyógyította őket”* (Mt 4,23-24). Jézus, Isten szeretetének ajándékát osztogatta a szenvedőknek. Ez nem mindig látványos formában ment végbe, de a hitbeli kapcsolatnak létre kellett jönni az ajándékozó Isten Fia és a megajándékozott beteg között.

A meggyógyítottak hite Isten akaratába kapaszkodott bele. Amikor Jézus lejött a Hegyi Beszéd hegyéről *„odament egy leprás, leborult előtte, és ezt mondta: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz”* (Mt 8,2). A leprás hite abban nyilvánult meg, hogy megvallotta ebben a kérdésben, hogy Jézus Krisztus Istennel összekapcsolódott akarata a gyógyulás alapja, nem valamilyen csodálatos varázserő. A kérés után Jézus, egy különös dolgot tesz: *„kinyújtotta a kezét és megérintette őt”* (3). Ez a mózesi törvények szabályai szerint azt jelentette, hogy Jézus is tisztátalan lett, szolidaritásból a szenvedővel (3Móz 13,45-46). A betegség azonban Jézus akaratára – megszűnt.

De a gyógyuláshoz nemcsak Jézus akaratára van szükség. A mi akaratunknak össze kell formni, találkozni kell Isten akaratával. Szép példája ennek az a történet, ami azt mondja el, hogy Jézus hogyan gyógyította meg a Bethesda tavánál harmincnyolc éve szenvedő beteget. Jézus szeretete itt is úgy lett nyilvánvalóvá, hogy megszánta a beteget és megszólította. Ezzel az emberrel évek hosszú sora óta nem állt szóba senki sem, megszokták jelenlétét. A korabeli emberek a tó vizétől gyógyulást vártak, az a hiedelem élt köztük, hogy az gyógyul meg, aki elsőként lép be a víz felkavarodása után a tóba. A tó partján harmincnyolc éve betegen fekvő embernek nem volt embere, aki elsőként segítse be a vízbe. Ezért Jézus megkérdezte a beteget: *„Akarsz-e meggyógyulni?”* (Jn 5, 5-6). Első pillanatra furcsának tűnik Jézus kérdése. Hiszen a vak is látta, hogy ez a szegény ember azért töltötte ott élete nagy részét - harmincnyolc évet a tó partján -, mert vágyik a gyógyulásra. De Jézus azt akarja, hogy az ő kegyelmes gyógyító akarata találkozzon, egyé olvadjon a szenvedő, gyógyulásra váró ember akaratával. Mert a hit csak akkor valóságos bizalom, ha Jézus akarata és a mi törékeny emberi akaratunk egymásra talál.

A gyógyulásra váró beteg csak emberi lehetőségeinek csődjét látta, ezért válaszolt így: *„Uram, nincs emberem, hogy amint felkavarodik a víz, beemeljen a medencébe: amíg én megyek, más lép be előttem”*(Jn 5,7). De ha Jézus akarata összekapcsolódik a mi akaratunkkal, erősebb, mint a külső nehézség. Jézus megparancsolja neki *„Kelj fel, vedd az ágyadat és járj! És azonnal egészséges lett ez az ember”* (Jn 5, 8-9). Látszólag Jézus nem tett semmit, mindent a harmincnyolc éve beteg ember tett, pedig itt Jézus volt, aki cselekedett. A

beteg az ő akaratát fogadta el a maga számára akaratul. Így Jézus győzött benne, legyőzte a bűn és a halál következményeit.

A csoda túlmutat a földin

Jézus és az apostolok nem gyógyítottak meg minden beteget, még a hívőket sem mind. Lisztrában élt egy *„sánta lábú ember, aki születésétől fogva sánta volt, és sohasem tudott járni. Ő hallgatta Pál beszédét”* amikor Pál rátekintett és látta Krisztusba vetett hitét, így szólt hozzá: *„Állj a lábaidra egyenesen! Ekkor az talpra ugrott, és járt”*(ApCsel 14, 8-10). Ördögösöket, betegeket gyógyított Efézusban (ApCsel 19,11-17), feltámasztotta Euthikoszt Troászban, ám a maga gyógyulásáért mégis hiába imádkozott. Így vall erről a korinthusiaknak: *„hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: Elég néked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem”* (2Kor 12,7-9).

Jézus Krisztus tud gyógyítani, de ő nem gyógyszer. Mi emberek csak a földi életünk szempontjából tudunk magunkról gondolkodni, Jézus pedig az örök élet szempontjából lát minket. Pált, a többi apostollal együtt Isten felhasználta arra, hogy embereket mentsen ki a bűn, a betegség fogságából, de Pál nem bírta, nem birtokolta ezt az ajándékot, hanem magát odaadta Urának, Jézusnak, hogy az ő akarata irányítsa életét. Nem a maga akaratát akarta győzelemre juttatni, hanem Isten akaratának volt maradéktalanul a szolgája. Isten kezéből fogadta el betegségét, fájdalmait is, mert tudta, hogy az igazi élet odaát kezdődik. Erre készít fel bennünket itt a földön Isten minden tette. Isten szeretetének ajándéka a csoda, de egyedül Isten tudja, hogy mikor és miért van szükségünk erre a csodára.

Isten természeti törvények keretei között is tud cselekedni. Isten csodáit nem a történések természetfelettsége jellemzi, hanem az, hogy Krisztus akaratához igazodik nyomában az életünk. A hitnek az a szerepe hogy a dolgok megszokott, vagy szokatlan történései mögött felismerjük Isten vezetését, akaratát, kegyelmes, üdvösségszerző cselekedeteit. Csak Isten vezetésének felismerése, tudatosítása vezet el bennünket Isten országáig és nem a szenzáció.

Isten kinyilatkoztató és üdvösségszerző cselekedetei bizonyos pontokon szükségyszerűen áttörnek a bűn és a halál világának megszokott rendjén. Jézusban egy másik világ jelent meg. Ő a második Ádám, aki életével és szolgálatával azt mutatta meg az emberiségnek, hogy van lehetőség egy másféle életre. Ennek a másféle életnek az előhírnökei voltak csodái. Ezekben Isten hatalmának segítségével hívásával törte szét üdvözítőnk a halál és a bűn hatalmát ebben a világban. Bűnöket bocsátott meg, démonokat űzött ki, betegeknek hirdetett gyógyulást, feltámasztotta Lázárt és a Naini ifjút. Ezek a csodák a mi világunk rendje szerint megmagyarázhatatlanok, de Isten országának előhírnökeiként a megváltási terv célba érkezésére utaltak, eszkatológiai csodák voltak.

Ezek kétségbevonhatatlanul megtörtént események voltak, amelyeket a kortársak nem tagadhattak le, legfeljebb azon vitakozhattak, hogy Istentől, vagy az Ördögtől származnak ezek a különleges események. A tagadás csak a „felvilágosodás” óta jött divatba, amikor azt kezdték gondolni, hogy Istennek semmi része sincs a világ életében. Becsukódott az ég, és a csodát az emberi okoskodás a képzelgések világába száműzte. Ezeknek az eseményeknek igazi értelmét, jel-voltát ma is csak a Krisztusba vetett hit foghatja fel Isten ígéje és a Szentlélek belső tanúságtétele nyomán.

De hitünk szerint nemcsak az idők teljességében, Krisztus földi élete során történtek

csodák. Isten ma is ura a térnek és az időnek, ma is tud csodát tenni akár a természet törvényeinek felhasználásával, vagy akár a nélkül. Isten gondviselése kormányozza ma is a világot, és aki kész életét Isten rendjéhez hozzászabni, az beleilleszkedik Isten világkormányzói rendjébe. Nyilvánvaló lesz életében Isten szeretetének uralma. Isten, aki a világ mindenható ura, soha nincs hozzákötve az általa teremtett világ törvényszerűségeihez. Ma is csodásan működik az Úr. A mi Urunk számára ez bármikor lehetséges, de ő tudja, hogy mi használ nekünk az ő örökkévaló országa szempontjából. Isten hatalma ma sem rövidült meg. Istennek vannak erre ígéretei (Mk16, 17-18. 1Kor12, 9-11), amelyek biztosan beteljesednek, de nem a mi elképzeléseink szerint. Ezeknek a lelki ajándékoknak mi soha nem leszünk a tulajdonosai. Nem mi rendelkezünk természetfeletti képességekkel, hanem Isten használ bennünket, másokat természetfeletti módon annak érdekében, hogy az ő országáról szóló örömhír győztesen célba érjen.

A csodák nem tehetők törvénnyé. Isten láthatatlan világkormányzásában ezek az ő szabad döntésének következményei. Ha erről megfeledezünk, és mi akarunk Isten erejével visszaélve csodatevökké lenni, az önzésünk elválaszt minket Istentől és a Sátán jeleinek és csodáinak leszünk a rabjai. A csodák megítélésében szükségünk van a keresztény hit józanságára, mert Jézus óvta az ő gyermekeit a Sátán hitetésétől, ami annál nagyobb kísértéssé lesz a világ számára, mennél közelebb érünk Jézus visszajöveteléhez, Isten országa megvalósulásához, ahol már nem uralkodik a bűn és a halál. Távol kell tartanunk hitunktől mindenféle emberi rajongásból, vagy önző, babonás gondolkodásból származó hiedelmet, mert csak éberem és józanul várhatjuk vissza Jézust, aki eljön ítélni eleveneket és holtakat.

A hamis csodák fogságában

A felvilágosodás racionalizmusának, amely elhitte, hogy hamarosan „a szellem napvilága ragyog minden ház ablakán” (Petőfi Sándor), menthetetlenül lejárt az ideje. A jól kiszámítható világ helyett egy soha nem látott zürzavar uralkodott el a kulturális, gazdasági és társadalmi életben. Egyre többen hiszik azt, hogy világunkon csak a megmagyarázhatatlan irracionális, a váratlan csoda segíthet. Ezért hát újra csodavárók lettünk, de sajnos Isten nélküli csodavárók. Új, világmegváltó hamis vallásokat találtunk ki, amelyekről azt álmodjuk, hogy megvalósítják az egyenlőség, testvériség és a szabadság szép új világát.

Közben csinálni akarjuk a csodát úgy, hogy nem akarjuk elfogadni Jézus Krisztus evangéliumát. Mi emberek akarunk a világ megváltói lenni és közben kudarcot kudarcra halmozunk. Így uralkodnak el rajtunk a „hamis Krisztusok és hamis próféták”, amelyektől Jézus óvott bennünket (Mt 24, 4-5. 23-25). A hamis Krisztus az, aki hamis megváltást hirdet a mai világban, a hamis próféta pedig az, aki ezt az illúziót hitelesíteni akarja. A hamis Krisztus is hitet követel, de nem a világteremtő Istenben gyökerező hitet, hiszen ebben nem hisz, hanem a mindenre képes emberben, és így halmoz hibát hibára.

Ez az új irracionális vallások világát is elérte. Egyre több olyan vallásos mozgalom indul, amely szenzációs gyógyításokkal és megdöbbenést kiváltó lelki ajándékokkal büszkélkedik. Ezért ma a karizmatikus káosz köszöntött ránk, a hitetés világában élünk. Csodás gyógyulásokkal és jelekkel akarják bizonyítani a Szentlélek jelenlétét, miközben feddését, igazságra vezető tanítását visszautasítják (Jn 16,7-11). Többé már nem az Istennel és egymással épülő közösségünk jele lesz a csoda, hanem karizmatikus képességeink igazolója. Pedig a megváltásnak nem az a célja, hogy emberfeletti erővel rendelkező varázslókká, hanem emberekké legyünk, akiket Isten Fia, Jézus, a második Ádám visszaalakít a Teremtő képmására. Ezért, ha nem akarunk eltévedni, vissza kell térnünk a bibliai alapokhoz.

Ha valami csodálatos, természetfeletti dolog történik, még önmagban nem Istentől adott csoda. Lehet, hogy szemfényvesztő hitetés, lehet, hogy a Sátán jele és csodája, aminek az a célja, hogyha lehet a választottakat is elhitesse (2Thess 2,9. Mt24, 24). A hitetés soha nem szül igaz hitet, ami nem valaminek az elfogadása, hanem az Isten és az ember között a bűn miatt megszakadt kapcsolat helyreállítása. A csodának nem a természetfölöttiség a lényege, hanem az élő hit kiépülése Isten, ember és a világ között. Ennek egy biztos jele van, ha egy emberben az az indulat kezd uralkodni, ami Jézus Krisztusban volt (Fil 2,5).

Mi keresztények nem csodahívók vagyunk, hanem Jézus Krisztusra bízunk az életünket és néki engedelmeskedünk. Nem nekünk kell megoldani a bűn által tönkretett világunk gondjait, hanem abban kell bizakodnunk, hogy az ő kezében van az életünk, ő irányít minket és ő vezet életutunkon. Krisztusnak ez a vezetése az igazi csoda, mert ez kapcsol össze bennünket Istennel.

Mivel az emberek nagy része tagadja Isten valóságos jelenlétét a világban, mi akarjuk bizonyítani természetfeletti csodák egész sorával azt, hogy ő, aki létrehozott minket, létezik. Megfeledekezünk arról, hogy őt, a végtelent, a mindenütt jelenvalót nem lehet emberi logikával felfedezni. Mi csak azért tudunk róla és azért hiszünk benne, mert ő kinyilatkoztatta magát. Belépett a téri, idői világunkba és ott cselekedni kezdett, bennünk éppen úgy, mint a világban. Ez a kinyilatkoztatás, amelynek dokumentuma a Szentírás, a Szentlélek munkája. Isten azért teremtett bennünket értelemmel felruházott emberekké, hogy meghalljuk, meglássuk és megértsük Isten akaratát, hogy a két akarat egyé olvadjon.

Csoda csak ott történik, ahol Isten igéje élő és ható lesz (Zsid 4,12), ahol visszaalakul az ember élete az ő képére és hasonlatosságára. Minden csoda hamis és ördögi, ami az Isten élő igéjétől elvezet. Ámít és nem éltet. Nem kapcsolatot épít, hanem kapcsolatot rombol.

Vannak még csodák!

Ezek nem a karizmatikus csodatevők hitelesíthető cselekedetei, hanem a hitre jutott emberek krisztuskövetése során megértett tapasztalatai. Ezeket a csodákat nem mi idézzük elő, legfeljebb csak a kegyelmes Isten szeretete jeleként elfogadjuk. Nem hivalkodunk vele, hanem élünk általa. Hiszük, hogy a Biblia csodáiban és Isten mai gondviselő és üdvösségszerző csodáiban ő cselekszik reálisan és valóságosan. Nem hiszünk abban, hogy a csodák csak szubjektív élmények, a hívő emberek illúziói, amiben a valóságot összekeverjük álmainkkal. A csodában Isten valóságosan cselekszik, de ennek a cselekedetnek igazi lényegét csak belülről, a hit szemével lehet meglátni.

A csoda ott történik, ahol az irracionális, az ésszel fel nem érhető belép a racionálisba, vagyis abba a világba, amit a tudatunkkal ellenőrizhetünk. Mivel az ember egyszerre racionális és irracionális lény, mindnyájunknak vannak olyan élményei, amelyek megmagyarázhatatlanok, mondhatjuk, csodálatosak. A Biblia csodái nem a természeti törvények lerombolására, áthágására épülnek. Jézus Krisztus nem a törvények eltörlésére jött (Mt 5,17-18) - és ez a természeti törvényekre is éppen úgy áll, mint a Tízparancsolatra –, hanem azért, hogy az embernek visszaadja a lehetőséget arra, hogy Istennel, emberrel és a teremtett világgal közösségekben éljen. Nem az Isten által alkotott teremtési rendet akarja félretenni, amikor csodát tesz, hanem a bűn és a halál törvényszerűségeitől megkötözött embert és világot akarja felszabadítani a szeretet szabadságára. Jézus csodái ma is szabadító csodák. Tartalmuk mindig a teremtés jó rendjének helyreállítása.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amíg én önpusztító életet élek, egészségemet, környezetemet, emberi kapcsolataimat rombolom, amíg áthágom azokat a törvényeket, amelyeknek működése a világ jó rendjét biztosítja, Isten hiába tenne csodát. Csak a rosszban

erősítene meg, de ilyet ő soha sem tesz. Jézus ma úgy is gyógyít, hogy rávezet minket a helyes útra, az élet törvényszerűségeinek tisztelőivé tesz minket. Ha hiszek benne, bízni tudok abban, amit ő mond és kinyilatkoztat igéjében, akkor az ő erejével, csodás kegyelmével változtathatók az életemen. A csodához nem a külső világnak kell megváltoznia. Az imádságban nem kell rábeszélni Istent arra, hogy tegyen valamit értem, nekem kell akarni a megváltozást. Jézus csodáinak ma is a bűn és a halál világa eltorzult rendjének helyreállítása, meggyógyítása a célja.

Isten ismer olyan természeti és a természeti világunkon túli törvényeket és erőket is, amelyek nekünk embereknek ismeretlenek. Ő ezeket is felhasználhatja gondviselő, újjáteremtő munkájához. Azonban ezeket az erőket ne mi akarjuk irányítani. A keresztyén ember életében a csodának egyetlen fontos szabálya van: helyezd Isten tenyerére az életedet. Istenhívő légy és ne szenzációhívő. Ne Isten cselekvésének hogyanját keresd, hanem értsd meg azt, hogy Isten érted mit cselekszik és mit cselekedett. Az ember tudása nem tudja ellenőrzése alá vonni az egész teremtett világot.

Értelmetlenség „áttörhetetlen természeti törvényekről” beszélni, ami a materializmus állandóan ismételt érve volt a Biblia csodáival szemben. Gondoljunk arra, ha egy háromszáz évvel ezelőtt élt jeles tudós feltámadna, mennyire megdöbbenne, és csodákat emlegetve állna meg a mai világunk technikai vívmányai előtt. Pedig ezek földi, jól kiszámítható törvényszerűségeken alapulnak, amiket akkor még nem ismertek az emberek. Isten tudása, lehetősége ennél mérhetetlenül több.

Ma két kísértéssel kell megküzdenünk. Az egyik a racionalizmus rontása, ami a materiális gondolkodású emberek véleménye: „Csak azt hiszem, amit látok, amit meg tudok magyarázni”. Ez az ember a szűkös emberi tudás ketrecébe akarja bezárni a mindenható Istent. A másik félreértés az, amikor a csodák mögött, valami más több spirituális világot tételezünk fel, mint amit az embernek új, spirituális eszközökkel meg kell hódítani és uralni. Mindkettő áltudományos köntösben tetszeleg, mindkettőnek egy a baja: nem látja az élő, valóságos Istent.

Walter Künneth szép mondása szerint „a csodák valósága nem más, mint Isten valósága”. A 21. századi ember életében feltételes módba került Isten. Nem azért, mert nem hiszünk benne, hanem azért, mert önmagunktól nem látjuk őt. Ő a teremtő, mindenható úr, mi pedig szeretnénk valamilyen csodákat előidéző vallásos praktikákkal szolgálókká tenni. Azt akarjuk, hogy ő csodáival bizonyítsa magát, hogy végtelen erejét felhasználva igazolja a mi elképzeléseinket. Így nem Istenben, hanem az Isten erejével megerősített énkben akarunk bízni, hinni. A csodára csak azért van szükségünk, hogy belső biztonságérzésünket, önmagunkba vetett hitünket erősítse. Az Isten jelenlétéről megfélelmező ember csalódik benne. Csodákat kér, de nem kér Isten mindenre kiterjedő uralmából.

A bűnünk olyan, mint a fátyol, amin nem látunk át. A fátyolon pedig a csoda az ablak. Mi nem tudjuk Isten kiszámítani. A csodákat sem tudjuk megrendelni és Isten sem hagyja, hogy azokat a magunk hatalmába vonjuk. Az ember a bűn ellentmondásában él, ezért Isten keres minket. Ez minden csoda alapja. Fölgajánlja vezetését, kegyelmét, de nem akar bennünket kényszeríteni. Nem tör ránk isteni hatalmának erejével, mert tudja, hogy szeretni csak szabadon és közösségben lehet. Ezért csodái nem bámulatra készítetnek minket, hanem Isten szeretetének ajándékai ezek. Általuk egymással, Istennel, a teremtett világgal és énkünk jobbik részével való közösségünket erősíti.

A Szentírás nemcsak azt tanítja, hogy világunk Isten teremtő akaratából származik, hanem azt is, hogy most is teremtői kezében tartja. Nem hagyta magára, nem vonult vissza belőle, nem bízta másra. A Biblia Istene, gondviselő. A felvilágosodás korának teológusai talán abban tévedtek a legnagyobbat, hogy ezt nem ismerték fel. Míg a Biblia korának nem

zsidó emberei az égitestekben, a fűben, fában, virágban, a természeti jelenségek ezer és ezer bámulatra méltó rendjében keresték és találták meg Istenüket, a Biblia arról szól, hogy Isten ott van mindezek mögött. Ezt a világot Isten az embernek adta, hogy művelje és őrizze. Ábrahám vagy Jákób nem a teremtett világ csodáiban kereste és találta meg Urát, hanem az elhívó és útra bocsátó ígéret volt hitüknek az alapja. És ez a szó minden csoda alapja.

Az Istenben bizakodó embernek eltűnik az életéből a véletlen. A jónak és a rossznak egyformán célja lesz mindennapjaiban. Nem azt kell tehát kutatni, hogy Jézus hogyan volt jelen egy-egy tragédiában, ami az ember bűnének természetes velejárója. Mivel ő a szeretet, ő biztos ott van minden tragédiában, és együtt szenved a szenvedőkkel. Inkább azt kell megkeresni, hogy miért engedte meg Isten az életemben ezt a rosszat és mire akar rávezetni? A Biblia nem arra tanít, hogy életünk nagy csődhelyzeteiből saját erőnkől kell megszabadulni, de azt sem akarja, hogy tehetetlen csodavárók legyünk. Arra nevel, hogy Isten vezetését, kivezető útját csak Jézusban találjuk meg. A bűn következtében jelentkező tragédiák így olyan ablakokká lehetnek, melyeken keresztül megláthatjuk a gondviselő, bennünket szerető Isten arcát.

Ha hit, reménység és szeretet nélkül vizsgálom Isten csodás cselekedeteit, akkor ezek eltakarják előlem az emberért munkálkodó kegyelmes Istent. Egyre kevésbé értem, hogy ő hogyan lehet az én személyes mindenható, gondviselő Istenem. De ha a csodák mélyén megkeresem Jézust, az énvelem szolidáris Isten-embert, akkor rádöbbenek arra, hogy az emberi lét legnehezebb mélységeiben is ő járt előttem, és ma is velem jön az úton. Nélküle értelmetlen a hit, hiszen hinni csak őbenne érdemes, meghal a szeretet, mert az olyan fény, ami csak felülről jön, és éppen életünknek ezek a határhelyzetei mutatják meg, hogy bennünk, rajtunk, általunk árad-e ez a mennyei kincs. De ekkor vizsgáljuk a reménységünk is, ami túlér a bűn által tönkretett világ nagy önellentmondásán. Megtanít bennünket túllátni minden tragédián, ellátni egészen addig az országig, amit Jézus készít az őt szeretőknak. Ott az Isten sátora az emberekkel lesz, együtt fogunk vele lakni és letöröl minden könnyet a szemünkről, *„és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak”* (Jel, 21,3-4).